

УДК 336:64

<https://doi.org/10.31713/ve4202411>

JEL: P3

Ляхович О. О. [1; ORCID ID: 0000-0002-6770-7970],

к.е.н., доцент,

Трусик М. Ю. [1; ORCID ID: 0009-0004-0223-0288],

к.е.н., доцент,

Свисталюк В. С. [1; ORCID ID: 0009-0009-6173-0289],

здобувач вищої освіти другого (магістерського) рівня

¹Національний університет водного господарства та природокористування, м. Рівне

ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСАМИ КОМУНАЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ

У статті висвітлено особливості фінансових відносин у комунальному господарстві. Розкрито джерела формування фінансових ресурсів комунальних підприємств та проаналізовано ключові фінансові показники фінансової стабільності комунальних підприємств. Розкрито механізм управління фінансами комунальних підприємств. У заключній частині наведено порівняльний аналіз фінансового забезпечення комунальних підприємств України та країн з розвинутою економікою. Запропоновано шляхи підвищення ефективності управління фінансами комунального господарства.

Ключові слова: фінанси; комунальне підприємство; фінансовий менеджмент.

Вступ. Ефективне формування, розміщення та використання фінансових ресурсів комунальних підприємств є одним з найважливіших елементів належного функціонування публічних фінансів. Комунальні підприємства надають найнеобхідніші соціальні послуги. Відповідно ефективне управління фінансовими ресурсами цих економічних одиниць забезпечує сталий розвиток місцевих громад, сприяє їх економічному зростанню та підвищенню інвестиційної привабливості. Сучасні загрози та виклики, як-от економічна криза, світова пандемія та децентралізація, вимагають нових управлінських рішень для підтримки комунальних підприємств.

Аналіз останніх джерел і публікацій. Проблематика управління фінансами комунальних підприємств досліджується з різних поглядів. Так, О. Бондар та І. Заблоцька основну увагу приділяють управлінні бюджетних трансфертів, зокрема підвищення прозорості

та ефективності використання бюджетних ресурсів для забезпечення стабільного функціонування комунального сектору. У дослідженнях І. Бондаренка та А. Левченка, О. Кириленка наголошується на важливості власних надходжень від надання комунальних послуг, таких як тарифи та витрати на обслуговування. У роботі В. Піщуліна та О. Шевченка досліджено питання залучення приватних інвестицій та використання кредитних джерел для фінансування інфраструктурних проєктів комунального господарства. Є. Ковальчук та М. Лисенко приділяють увагу у своїй праці вдосконаленню фінансових механізмів в управлінні комунальною власністю в Україні на основі вивчення світового досвіду.

Так, поза увагою науковців залишаються специфічні особливості комплексної фінансової системи управління комунальним підприємством, обумовлені взаємозв'язками систем стратегічного менеджменту та оперативного управління.

Метою статті є обґрунтування особливостей управління фінансами комунальних підприємств на основі дослідження фінансових відносин, що формуються в цій галузі.

Основна частина. Фінанси комунальних структур є невід'ємною частиною фінансів місцевої економіки, але компанії в цій сфері мають певні характеристики, які впливають зі специфіки їх господарювання. Важливість відокремлення комунальних підприємств в окремий об'єкт дослідження пов'язана з роллю цих структур у житті кожного громадянського суспільства.

Фінансові відносини у сфері комунального господарства представлено на рис. 1.

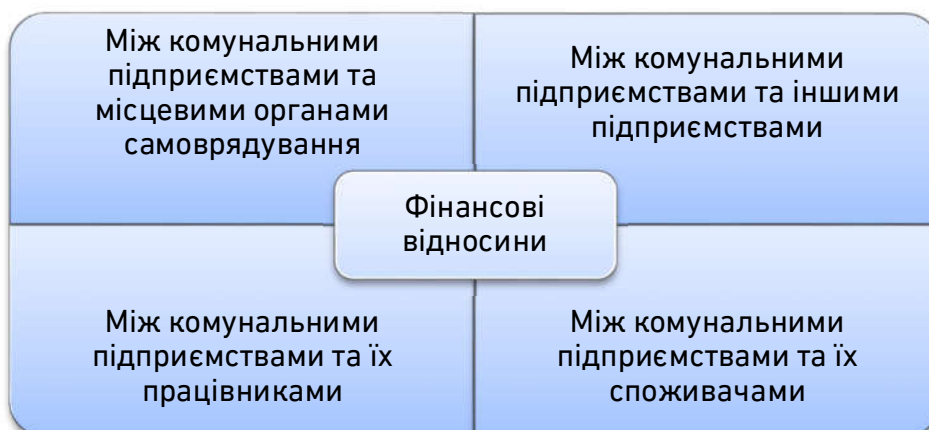

Рис. 1. Фінансові відносини, що виникають на рівні комунального господарства

*Джерело: побудовано автором на основі [1; 3; 6]

Важливим елементом місцевої фінансової системи є фінансові відносини між місцевими бюджетами та комунальними підприємствами. Такі відносини визначають, як органи місцевого самоврядування фінансово підтримують комунальні послуги і, в свою чергу, як комунальні підприємства своєю діяльністю сприяють поповненню місцевого бюджету. Основними аспектами цього зв'язку є фінансова підтримка публічних послуг місцевих бюджетів, внесок комунальних послуг до місцевих бюджетів, економічний та соціальний вплив таких послуг, функції контролю та регулювання виконання таких послуг.

Економічні відносини, що виникають у сфері послуг та інших галузях національної економіки, пов'язані з розподілом отриманої вартості та її розподілом між іншими компаніями у вигляді дивідендів, доходів від інвестиційного капіталу, штрафів і штрафних платежів.

Матеріальні відносини між комунальними підприємствами та їх працівниками пов'язані з формуванням і використанням фонду оплати праці та інших коштів, спрямованих на задоволення індивідуальних і колективних потреб працівників. Чималий вплив на організацію фінансових відносин має порядок розрахунків із замовниками за надані послуги. Отже, комунальні підприємства, які є невід'ємною частиною місцевої економіки, мають специфічні риси, адже таке підприємство є об'єктом комерційної діяльності, що підлягає володінню та розподілу відповідно до прав управління бізнесом цієї компанії [1].

Тому управління фінансами комунальних підприємств мають певні особливості. Діяльність цих компаній є комплексною через свій галузевий характер і безпосередньо впливає на життя людей, умови праці та дозвілля. Їх метою є забезпечення високої якості сервісу з погляду надання актуальних послуг населенню і клієнтам. Як частина місцевої економіки, ці компанії мають особливий характер, коли справа доходить до побудови фінансових відносин, адже такі структури частково фінансуються з місцевого бюджету. Фінансова діяльність комунальних підприємств в системі грошових відносин створюється залежно від формування і використання фінансових ресурсів для забезпечення виробництва соціальної сфери.

Отже, одним із важливих елементів правильного функціонування місцевих фінансів є формування фінансових ресурсів комунальних підприємств, адже ефективне управління фінансовими ресурсами цих підприємств забезпечує стабільність та

розвиток місцевих громад, сприяє економічному зростанню та підвищує привабливість інвестиційних шляхів. Комунальні підприємства прагнуть не лише отримувати прибуток, а й забезпечувати доступність та якість послуг для всіх мешканців громади.

Фінансові ресурси комунальних підприємств – це сукупність коштів, резервів і доходів, які наділені правом підприємства оперативного управління або цілісного господарського управління та використовуються для власних потреб (рис. 2). Відповідно фінансова підтримка комунальних підприємств – це багатопрофільний процес, який включає різноманітні джерела надходжень та фінансування.

Рис. 2. Види фінансових ресурсів комунальних підприємств
**Джерело: побудовано автором на основі [2; 4; 7]*

Основні джерела фінансової підтримки комунальних підприємств можна виділити так: власні доходи, бюджетне фінансування, кредити та позики, інвестиції та інші джерела [1]:

1. Власні доходи (плата за послуги, оренда майна, інші доходи):
 - 1.1. Основний дохід комунальних підприємств складається з тарифів, які сплачують споживачі за комунальні послуги.
 - 1.2. Нерухомість, що перебуває у власності комунального підприємства та оренда нерухомості можуть бути додатковим джерелом доходу.
 - 1.3. Продаж вторинних ресурсів, виручка від реалізації продукції, оплата надання інших послуг.
2. Бюджетне фінансування (дотації з місцевих бюджетів, субсидії та субвенції):
 - 2.1. Прямі фінансові трансфери від місцевих органів влади на підтримку діяльності комунальних підприємств.

2.2. Цільова фінансова підтримка реалізації конкретних проєктів або програм, наприклад, модернізація інфраструктури, впровадження енергозберігаючих технологій.

3. Кредити та позики (банківські кредити, позики від міжнародних фінансових інституцій):

3.1. Комунальні підприємства можуть залучати кошти через комерційні банки для здійснення великих інвестиційних проєктів або для покриття тимчасових фінансових потреб.

3.2. Світовий банк, Європейський банк реконструкції та розвитку, які можуть надавати субсидовані кредити на інфраструктурні проєкти.

4. Інвестиції (приватні інвестиції, міжнародні інвестиції):

4.1. Залучення капіталу приватними інвесторами шляхом публічно-приватного партнерства (ППП). Це інвестиції в модернізацію, управління та розвиток комунальних підприємств.

4.2. Надання грантів та технічної допомоги від міжнародних організацій та інших урядів для сприяння розвитку спільної інфраструктури.

5. Інші джерела фінансування (фонди та програми розвитку, спонсорські та благодійні внески):

5.1. Залучення коштів з державних та регіональних фондів розвитку, участь у програмах підтримки бізнесу громад.

5.2. Фінансова допомога компаніям, організаціям та фізичним особам у реалізації ними соціально значущих проєктів.

Первинне формування цих фондів реалізується при заснуванні підприємства через створення статутного капіталу, що складається з основних та оборотних фондів. Статутний капітал комунального підприємства формується на рівні територіального органу, до повноважень якого належить господарська одиниця. Мінімальний розмір статутного капіталу такого підприємства визначається компетентними органами місцевого самоврядування.

Оптимальне поєднання різних джерел фінансування забезпечує стійку фінансову підтримку комунальним підприємствам та підвищує їх фінансову стійкість та ефективність. Використання різних фінансових інструментів, включаючи приватні інвестиції та міжнародні гранти, сприятиме розвитку та модернізації громадської інфраструктури, підвищенню якості послуг, що надаються населенню.

Таким чином, залучення інвестицій та джерел кредитування є важливим для сталого розвитку комунальних підприємств в Україні.

Це дозволяє не тільки модернізувати інфраструктуру, а й підвищує ефективність управління, якість сервісу та економічну стійкість. Крім того, необхідно забезпечити врахування ризиків та прозоре управління фінансами для досягнення позитивних результатів та дотримання умов фінансових контрактів. Отже, фінансова підтримка комунальних підприємств є життєво необхідною для їх сталого розвитку, що забезпечує якість та безперервність послуг, що надаються населенню.

Якщо метою фінансового управління комерційних підприємств є отримання прибутку, забезпечення рентабельності діяльності, максимізація доходу власників майна та акціонерів, то комунальні підприємства як некомерційні організації можуть отримувати вигоду від економічної діяльності, вони повинні зосередитися на підвищенні привабливості послуг, що надаються для розвитку установи.

Фінансове управління комунальних установ насамперед спрямоване на досягнення основної мети їх діяльності та забезпечення ефективності фінансових показників діяльності муніципальних майнових організацій як складової галузевої інфраструктури. У контексті децентралізації реформування закладів комунальної власності змінюється підхід до інституційного фінансового управління, що дозволяє приділяти більше уваги фінансовій незалежності та витратам на оцінку діяльності. Тобто визначити співвідношення між обсягом і якістю наданого обслуговування.

Управління фінансами, як частина ринкової інфраструктури, має бути спрямоване на забезпечення високої ефективності фінансових показників комунального закладу, що має призвести до зміцнення конкурентних позицій установи у сфері надання послуг. Об'єкт управління фінансами комунальної сфери складається з фінансових ресурсів і фінансових відносин, що виникають в момент їх формування, розподілу і використання. А предметом управління є частина ВВП – джерела формування фінансових ресурсів для галузі. На сучасному етапі розвитку фінансового управління комунальною сферою здійснюється пошук додаткових джерел фінансування, контроль за джерелами їх підготовки та використання, тобто активно використовуються технології управління фінансами.

Таким чином, об'єктом фінансового управління комунальними підприємствами є грошові ресурси, їх фінансові потоки, капітал, активи, інвестиції, ризики і загрози, фінансовий стан. Суб'єкт фінансового менеджменту складається з ланок, які в сукупності складають цілу систему. До таких суб'єктів належать учасники

комунальної сфери, які безпосередньо впливають на формування та використання фінансових ресурсів, організацію фінансової діяльності:

- держава як суб'єкт державного регулювання фінансових відносин у сфері охорони здоров'я;
- постачальники послуг;
- користувачі послуг соціального призначення, що охоплюють все населення;
- отримувачі та платники послуг.

Для ефективного управління фінансами комунальних підприємств необхідне проведення аналізу фінансового стану комунальних підприємств, в якому важливо розглянути ключові фінансові показники, які відображають їхню діяльність та фінансову стабільність. У світовій та вітчизняній практиці здебільшого застосовують такі базові показники, як доходи, витрати, прибуток, рентабельність, заборгованість та інвестиційну активність [1].

Основні джерела доходів комунальних підприємств зазвичай включають плату за послуги (тарифи), доходи від оренди майна, дотації та субсидії з місцевих бюджетів, інші доходи (гранти, спонсорські внески). Основні статті витрат включають операційні витрати (заробітна плата, енергоносії, матеріали), витрати на ремонт та обслуговування обладнання, адміністративні витрати, витрати на сплату відсотків за кредитами. Визначення чистого прибутку комунальних підприємств здійснюється після вирахування всіх витрат. Зазвичай обчислюються показники рентабельності, такі як рентабельність продажів і активів.

Аналіз кредиторської заборгованості включає оцінку загального рівня заборгованості підприємств перед банками та іншими фінансовими установами, за комунальні послуги, за отримані комунальні послуги.

Оцінка обсягу інвестицій проводиться щодо модернізації та розвитку інфраструктури комунальних підприємств. Також проводиться аналіз залучення зовнішніх інвестицій (державних, приватних, міжнародних грантів) для розвитку підприємств.

Також проводиться порівняння фінансових показників комунальних підприємств у різних регіонах України для виявлення регіональних особливостей та визначення найуспішніших практик; аналіз ефективності комунальних підприємств порівняно з приватними підприємствами у тих самих сферах діяльності [1].

На основі проведеного структурно-динамічного та параметричного аналізу можна зробити висновки про фінансовий стан комунальних підприємств, виявити основні проблеми та визначити напрямки для покращення їхньої фінансової стійкості та ефективності. Аналіз також допоможе розробити рекомендації для місцевих органів влади щодо оптимізації фінансового забезпечення комунальних підприємств.

До технологій фінансового управління закладів комунальної власності належать [6]:

- складання фінансових планів;
- кошторисне фінансування;
- внутрішній аудит.

Порядок планування та оцінки кошторисного фінансування не повною мірою відповідає потребам комунальних підприємств у їх розвитку та не створює стимулу для підвищення його якості. Причиною цього є відсутність мотивації з боку керівництва до ефективного використання фінансових ресурсів. В цілому спостерігається брак самостійності у розробленні та затвердженні фінансових управлінських рішень на рівні комунальних установ.

Реалізація ринкової трансформації передбачає диференціацію та удосконалення технологій управління, які застосовуються на різних рівнях. Тому необхідно планувати перехід до технологій управління фінансами на рівні інститутів комунальної власності включаючи: розробку інституційної стратегії та фінансової політики підприємства; фінансове планування: стратегічне, поточне та оперативне; бюджетування; оперативне управління; моніторинг і контроль, аналіз і аудит; фінансовий менеджмент та оцінка його ефективності.

Фінансова стратегія включає в себе формування системи довгострокових цілей фінансової діяльності установи і вибір найбільш ефективних шляхів їх досягнення. Фінансова стратегія та фінансова політика комунального підприємства відповідають загальній стратегії установи, а також державній стратегії та політиці, включаючи фінансову політику та її подальшу діяльність та фактор фінансового розвитку. Фінансові стратегії включають в себе такі елементи: постановка стратегічних цілей і управління фінансами на конкретний (заздалегідь визначений) час; розробка фінансової політики, яка дозволить досягти конкретних цілей у відповідних сферах фінансової діяльності. Завершальний етап включає оцінку розробленої стратегії для оцінки її відповідності загальній стратегії,

обставинам зовнішнього фінансового середовища та потенціалу залучених коштів.

Ефективною умовою фінансового менеджменту є оцінка ефективності діяльності установ комунальної власності. Для цього необхідно скласти стратегічний фінансовий план і проводити бюджетування. Стратегічне фінансове планування – це продовження строків фінансового планування з 3 до 5 років за допомогою комплексної фінансової політики, середньострокового планування та оперативного фінансового планування.

Стратегічний фінансовий план описує процес координації (синхронізації) надходжень грошових потоків, їх збалансованості, часу і простору, а також необхідність фінансового забезпечення його діяльності. Така робота необхідна з точки зору отримання економічної основи для ухвалення фінансових рішень про грошові потоки комунального закладу, вибору альтернативних варіантів і розробки бюджету. Метою ведення бюджету є підвищення ефективності діяльності установи, удосконалення функцій плану, заходів і контролю.

Бюджетування призначене для вирішення наступних цілей [6]:

- підвищення ефективності управління витратами;
- регулювання витрат;
- узгодження цілей та завдань всіх підрозділів зі стратегією установи і галузі;
- забезпечення мотивації керівників структурних підрозділів;
- розробки пріоритетних напрямів використання фінансових ресурсів та підвищення їх ефективності;
- управління ліквідністю, фінансовою стійкістю;
- здійснення детального фінансового аналізу в подальшому, спрогнозувавши майбутнє фінансове становище установи.

Відповідно, бюджетне планування допомагає узгодити операційні цілі зі стратегічною метою установи. Бюджетування дозволяє заздалегідь визначити фінансовий стан закладу. У такому разі необхідно прискорити темпи реалізації очікуваних показників, провести боротьбу із загрозами фінансовій безпеці та можливими шляхами запобігання фінансовій кризі, зокрема, інструментами моніторингу та контролю.

Метою системи контролінгу є оцінка якості ухвалених управлінських рішень шляхом створення ефективних систем забезпечення, особливо в інформаційній, організаційній, кадровій,

програмній, технічній та фінансовій сферах. Роль контролінгу полягає в наданні найбільш повної і точної кількісної інформації про процес управління, в розрахунку і визначенні показників.

Оцінка ефективності фінансового менеджменту включає визначення ступеня досягнення цілей; визначення критеріїв вимірювання результатів роботи; визначення відхилень, їх відхилень та ухвалення фінансових рішень менеджменту, з метою досягнення поставлених цілей.

Обов'язковою частиною фінансового менеджменту є особиста відповідальність за здійснення управління. З огляду на велику соціальну значимість комунальної сфери, вважаємо необхідним забезпечення персональної відповідальності органів управління за результати ухвалення фінансових управлінських рішень, що допоможе установам досягти мети фінансового управління, провести аналіз і виявити причини будь-яких відхилень.

Фінансовий менеджмент, з одного боку, як складова частина ринкової інфраструктури, повинен бути спрямований на забезпечення високого рівня ефективності фінансової діяльності комунального майна, а з іншого – забезпечення фінансової стабільності галузі, забезпечення надання якісних послуг, тобто можливості здійснення і розвитку видів діяльності у комунальному секторі.

Вивчення та використання іноземного досвіду в Україні для фінансової підтримки комунальних підприємств може бути корисним для підвищення ефективності та стійкості цих підприємств. Зарубіжний досвід свідчить, що завдяки залученню ефективного управління та інвестицій комунальні підприємства можуть досягти високого рівня фінансової незалежності. Україна може вивчити механізми, які допоможуть створити стабільний інвестиційний клімат та залучити приватний капітал. В інших країнах часто використовується більш прозора і економічно справедлива система визначення тарифів на охорону здоров'я. Україна може розглянути механізми регулювання тарифів, які враховують витрати на надання послуг та забезпечують їх економічну доцільність. Це включає впровадження ефективних механізмів нагляду, прозорості та підзвітності. Зарубіжний досвід впровадження інноваційних технологій державного управління сприяє підвищенню ефективності державної служби, зменшенню витрат та підвищенню якості.

Наприклад, в Україні багато комунальних підприємств покладаються на державні бюджети та субсидії для фінансування своєї діяльності. Коли в бюджеті не вистачає ресурсів або

здійснюється неефективне управління фінансовими ресурсами, це може призвести до фінансових проблем. У країнах з розвинутою економікою комунальні підприємства є більш фінансово незалежними, оскільки залучають інвестиції, отримують дохід від своїх послуг та мають ефективні механізми фінансового управління [3].

Разом з тим, тарифна політика на комунальні послуги в Україні є складним процесом і часто піддається політичному впливу. Відсутність належного економічного обґрунтування тарифів може призвести до низької фінансової незалежності компаній. Управління комунальними підприємствами за кордоном зазвичай характеризується високою прозорістю, ефективністю використання ресурсів, відповідністю сучасним стандартам ведення бізнесу.

Комунальні підприємства в Україні характеризуються ризиком корупції, що може вплинути на ефективність використання фінансових ресурсів та якість послуг, що надаються. У розвинених економіках комунальні підприємства частіше залучають приватні інвестиції для модернізації та розширення інфраструктури, що сприяє її сталому розвитку [3].

Удосконалення фінансового менеджменту вимагає ефективного фінансового планування, яке ґрунтується на розробці чітких і прозорих фінансових стратегій, заснованих не тільки на поточних потребах компаній, а й на майбутніх. Фінансова прозорість відіграє важливу роль, оскільки вона забезпечує прозорість управління фінансами, регулярне розкриття інформації та аудит фінансової звітності, тим самим підвищуючи довіру громадськості та інвесторів.

Висновок з проведеного дослідження. Ефективне управління фінансовими ресурсами вимагає сучасних методів управління, включаючи бюджетування, планування та контроль витрат, а також підвищення фінансової ефективності. Розробка нових джерел доходів включає розробку стратегій для отримання додаткового доходу шляхом розширення пропозицій послуг або використання передових технологій. Інвестиційна діяльність передбачає активне залучення інвестицій з метою модернізації та розвитку інфраструктури.

Тому, у зв'язку з різними фінансовими проблемами, фінансова підтримка комунальних послуг в Україні є складним завданням. Аналіз поточного стану місцевих фінансів показав, що доступ до фінансування комунальних підприємств суттєво обмежений, що

часто загрожує їх фінансовій стабільності та можливостям розвитку. Сучасні механізми фінансової підтримки, наприклад, бюджетне фінансування, залучення інвестицій, оплата послуг та інші джерела доходу, не завжди ефективно вирішують проблеми у сфері комунальних послуг. Вони часто вимагають більшої оптимізації, кращих практик управління фінансами та підтримки з боку державних і місцевих органів влади. Альтернативою цьому можуть стати підходи державно-приватного партнерства, які широко використовуються в розвинених економіках для залучення приватних інвестицій у комунальні послуги.

Отже, дослідження показало, що фінансове управління комунальними підприємствами є багатогранною проблемою, яка потребує комплексних рішень. Відповідно, для забезпечення сталого фінансового розвитку комунальних підприємств необхідно ефективно поєднувати бюджетне фінансування з ефективним управлінням своїми фінансовими ресурсами, залученням інвестицій та впровадженням кращих світових практик.

1. Бондар Т., Спірюгов Д. Фінансове забезпечення комунальних підприємств в системі місцевих фінансів. *MODELING THE DEVELOPMENT OF THE ECONOMIC SYSTEMS* : Scientific journal. 2024. № 2. С. 150–158.
2. Васьківська К. В., Сич О. А. Фінансовий менеджмент : навч. посіб. Львів : «ГАЛИЧ-ПРЕС», 2017. 236 с.
3. Зайчикова В. В. Місцеві фінанси України та європейських країн. К. : НДФІ, 2007. 299 с.
4. Кириленко О. П. Місцеві фінанси : підручник. 2-ге видання, доповнене і перероблене. Тернопіль, 2014. С. 7–31.
5. Комунальне підприємство. Термінологічний словник з питань запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму, фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення та корупції / А. Г. Чубенко, М. В. Лошицький, Д. М. Павлов, С. С. Бичкова, О. С. Юнін. Київ : Ваіте, 2018. 346 с.
6. Ткаченко М. І., Євась Т. В., Олійник О. С. Особливості фінансового менеджменту комунального підприємства. *Подільський науковий вісник*. 2019. № 2 (10). С. 45–50. URL: https://pnv.in.ua/images/Magazine/2_2019/2_2019-45-50.pdf (дата звернення: 01.12.2024).
7. Ткаченко М. І., Євась Т. В., Свідерська У. Ю. Фінансовий менеджмент підприємства в умовах невизначеності. *Подільський науковий вісник* : науково-практичний журнал. 2018. № 3. С. 82–88. URL: https://pnv.in.ua/images/Magazine/2018_3.pdf (дата звернення: 01.12.2024).
8. Фінансовий менеджмент : навч. посіб. / І. О. Школьник, В. М. Кремень, С. М. Козьменко та ін. ; за заг. ред. д.е.н. І. О. Школьник та к.е.н. В. М. Кремень. Суми, 2014. 427 с.

REFERENCES:

1. Bondar T., Spiriuhov D. Finansove zabezpechnnia komunalnykh pidpriemstv v systemi mistsevykh finansiv. *MODELING THE DEVELOPMENT OF THE ECONOMIC SYSTEMS* : Scientific journal. 2024. № 2. S. 150–158.
2. Vaskivska K. V., Sych O. A. Finansovyi menedzhment : navch. posib. Lviv : «HALYCh-PRES», 2017. 236 s.
3. Zaichykova V. V. Mistsevi finansy Ukrainy ta yevropeyskykh krain. K. : NDFI, 2007. 299 s.
4. Kyrylenko O. P. Mistsevi finansy : pidruchnyk. 2-he vydannia, dopovnene i pereroblene. Ternopil, 2014. S. 7–31.
5. Komunalne pidpriemstvo. Terminolohichnyi slovnyk z pytan zapobihannia ta protydii lehalizatsii (vidmyvanniu) dokhodiv, oderzhanykh zlochynnym shliakhom, finansuvanniu teroryzmu, finansuvanniu rozpovsiudzhennia zbroi masovoho znyshchennia ta koruptsii / A. H. Chubenko, M. V. Loshytskyi, D. M. Pavlov, S. S. Bychkova, O. S. Yunin. Kyiv : Vaite, 2018. 346 s.
6. Tkachenko M. I., Yevas T. V., Oliinyk O. S. Osoblyvosti finansovoho menedzhmentu komunalnogo pidpriemstva. *Podilskyi naukovyi visnyk*. 2019. № 2 (10). S. 45–50. URL: https://pnv.in.ua/images/Magazine/2_2019/2_2019-45-50.pdf (data zvernennia: 01.12.2024).
7. Tkachenko M. I., Yevas T. V., Sviderska U. Yu. Finansovyi menedzhment pidpriemstva v umovakh nevyznachenosti. *Podilskyi naukovyi visnyk : naukovo-praktychnyi zhurnal*. 2018. № 3. S. 82–88. URL: https://pnv.in.ua/images/Magazine/2018_3.pdf (data zvernennia: 01.12.2024).
8. Finansovyi menedzhment : navch. posib. / I. O. Shkolnyk, V. M. Kremen, S. M. Kozmenko ta in. ; za zah. red. d.e.n. I. O. Shkolnyk ta k.e.n. V. M. Kremen. Sumy, 2014. 427 s.

Liakhovych O. O. [1; ORCID ID: 0000-0002-6770-7970],

Candidate of Economics (Ph.D.), Associate Professor,

Trusik M. Y. [1; ORCID ID: 0009-0004-0223-0288],

Candidate of Economics (Ph.D.), Associate Professor,

Svystaliuk V. S. [1; ORCID ID: 0009-0009-6173-0289],

Master

FEATURES OF COMMUNAL ENTERPRISES' FINANCIAL MANAGEMENT

The article highlights the features of financial relations in the communal economy. Based on this, it was found that one of the important elements of the functioning of local finances is the formation of financial resources of communal enterprises. After all, effective management of financial resources of these enterprises ensures the stability and development of local communities, promotes economic growth and increases the attractiveness of investment routes.

The sources of formation of financial resources of communal enterprises are revealed, which include: own revenues, budget financing, credits and loans, investments and other sources. Also, the main part of the study analyzes the key financial indicators of the stability of utility companies. It has been determined that in the world and domestic practice, such basic indicators as income, expenses, profit, profitability, debt and investment activity are mostly used.

Disclosure of the mechanism of financial management of communal enterprises, which includes the object, subject, tools and technologies of management. The latter include the development of the institutional strategy and financial policy of the enterprise; financial planning (strategic, current and operational); budgeting; operational management; monitoring and control; analysis and audit; financial management and evaluation of its effectiveness.

The final part provides a comparative analysis of the financial support of communal enterprises in Ukraine and countries with developed economies. Ways to increase the efficiency of management are proposed. It is determined that an alternative to domestic pacts in public utilities can be public-private partnership approaches, which are widely used in developed economies to attract private investment in public services.

Keywords: finance; utility company; financial management.

Отримано: 02 грудня 2024 року
Прорецензовано: 07 грудня 2024 року
Прийнято до друку: 20 грудня 2024 року